

Vieraiden kielten työpajat

25.10.2023 sekä 17.1.2024

Irina Koronen, Helsingin kielilukio (venäjä)
Silja Peltola, Helsingin kielilukio (espanja, ranska)

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke 2023–2025

Iltapäivän tavoitteet 25.10.

- Yleiskuvan luominen kielitietoisuudesta
- Keskustelua aiheesta kielten opettajan näkökulmasta
- Tämä ei ole koulutus vaan mahdollisuus kehittää omaa opetusta yhdessä kollegoiden kanssa. Ideana jakaa omia kokemuksia sekä hyviä käytänteitä.

Ohjelma

13.00-13.30	Uuden Helsingin kielilukion kierros ja tutustumista
13.30-14.15	Johdanto kielitietoisuudesta ja ensimmäinen työpaja
14.15-14.45	Kahvitauko ja ajatusten vaihtoa
14.45-15.30	Toinen työpaja
15.30-16.00	Päivän koonti + tammikuun työpajan suunnittelua

LOPS 2021 ja kielitietoisuus

- *"Kieliaiheet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä."*
- *"Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä."*
- *"Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen."*
- *"Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa."*
- *"Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä"*

[Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 kokonaisuudessaan e-Perusteet-palvelussa.](#)

Kielitietoisuus

- Kielitietoisuus on terminä uusi, mutta ei asiana: opettajat aina kehittäneet keinoja, jotka edistävät sekä kielen että sisällön oppimista.
- Tutkimusalan laajuudesta johtuen kielitietoisuuden määritelmiä on lukuisia.
  - Kielitietoisuutta käsiteltäessä voidaankin sekä opetuksessa että tutkimuksessa puhua hyvin monista eri asioista.
- Olemme käyttäneet Andersen ja Ruohotie-Lyhdyn (2019) artikkelia, jonka kuvaus kielitietoisuudesta pohjautuu Schmidtin (1995) ja van Lierin (2004) teorioille.

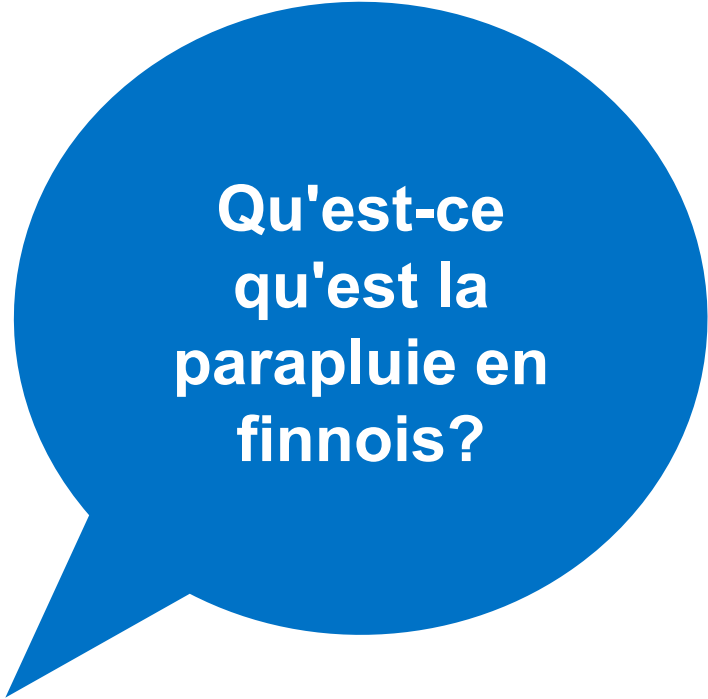
Kielitietoisuuden ulottuvuudet

- Andersenin ja Ruohotie-Lyhdyn mainitsevat laajan kielitietoisuuden ulottuvuuksia olevan viisi:
  - kielen huomiointi
  - kielellinen luovuus
  - metakielellinen tieto
- metakielellinen pohdinta ja kieliin ja kielyhteisöihin kohdistuvat asenteet.
- Kielitietoisuuden eri ulottuvuuksien katsotaan olevan yhtä aikaa läsnä toiminnassa eli ne ei ole erillisiä tasoja.
- Kielitietoisuuden ulottuvuudet voivat ilmetä eri tavoin oppijoiden kielenkäytössä, ja niissä on myös tilanteista vaihtelua. Näitä eri ulottuvuuksia voidaan tukea opetuksen kautta ja näin tukea kielitietoista kasvatusta kouluissa.

Kielen huomioiminen

- Kielen huomioimisella tarkoitetaan tilannetta, jossa oppija tai opettaja kiinnittää huomionsa kommunikoinnin sijaan kielelliseen muotoon tai muodon ja sisällön väliseen yhteyteen. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun oppija huomaa, ettei ymmärrä lukemaansa sanaa ja kysyy opettajalta sen merkitystä.
- Sanaan tai käsitteeseen pysähtyminen mahdollistaa oppilaille keskustelun aiheesta yhteisen ymmärryksen pohjalta.

Qu'est-ce
qu'est la
parapluie en
finnois?

Kielellinen luovuus

- Kielellisellä luovuudella tarkoitetaan sitä, että kielenkäyttäjät leikkii merkityksillä, muodoilla tai muodon ja merkityksen välisellä suhteella. Esimerkiksi kielten oppitunnilla voidaan tutkia sanastoa vaihtamalla sanassa yhtä kirjainta niin, että sanan merkitys vaihtuu.
- **Esimerkki**
Espanja: esposos (aviopuolisot) - esposas (käsiraudat)
- Kielellinen luovuus ilmenee usein spontaanisti, kun oppilailla on vapaus leikitellä kielellä. Kielellinen luovuus onkin ihmisille luontaista. Siihen kannustaminen ja tilan antaminen sille tukee oppijoiden kielitietoisuuden kehittymistä.

Metakielellinen tieto

- Metakielellisellä tiedolla tarkoitetaan tietoa kielestä järjestelmänä ja kielen käyttöön liittyvistä säännöistä. Tällaista tietoa voi olla vieraskielisten termien kääntäminen tai kieliopilliset säännöt, joita opitaan tyypillisesti koulussa.
- Metakielellinen tieto voi auttaa vertailemaan eri kielten järjestelmiä ja jäsentämään eri kielissä olevia samankaltaisia ilmiöitä. Käytetään siis oppilaiden osaamia kieliä opetuksen resurssina
- Sen hyödyntäminen eri kielissä ei kuitenkaan tapahdu automaattisesti. Monille oppilaille metakielellinen tieto voi jäädä pelkästään ulkoa opituiksi teoreettisiksi käsitteiksi, jos opetuksessa ei osoiteta soveltamismahdollisuuksia aktiivisesti.

Vertaa espanjan omistusrakennetta muihin osaamiisi kieliin.

el perro **de** Luisa

Luisa's dog

Luisas hund

la capital **de** España

the capital of Spain

Spaniens huvudstad

Metakielellinen pohdinta

- Metakielellinen pohdinta tarkoittaa kielenkäyttäjän kieleen liittyvää järkeilyä ja vastausten pohtimista. Pohdinnan perusteella voidaan päätyä oikeaan tai väärään johtopäätökseen, mutta se tukee joka tapauksessa oppilaan tietoisuutta kielestä.
- Oppilas voi esimerkiksi yrittää käyttää jotakin aiemmin opittua muistisääntöä (esim. ruotsin konsulikiepre) Oppilas joutuu miettimään muistisäännön soveltuvuutta tilanteeseen. Metakielellisessä pohdinnassa olennaista on oppilaiden oman järkeilyn tukeminen ennemmin kuin valmiiden vastausten tarjoaminen. Tiedon soveltaminen tukee mieleen painamista ja kielen oppimista.

Kieliin ja kieliyhteisöön kohdistuvat asenteet

- Suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) liittävät myös kieliin ja kieliyhteisöön kohdistuvat asenteet osaksi kielitietoisuutta
- Kuten aikuisilla, myös lapsilla voi olla ennakkoluuloja erilaisia kieliä ja kielimuotoja kohtaan. Näiden käsittely koulussa auttaa lapsia ymmärtämään paremmin kielen merkityksen.
- Asenteista keskusteleminen onkin olennainen osa kielitietoisuuteen kasvattamista myös Suomen kontekstissa.

**Ranskan kieli on
niin vaikeaa ja
ranskalaiset ovat
töykeitä**

Osio 1: 3–4 hengen ryhmät

- Millaisia haasteita opiskelijoilla esiintyy teidän oppiaineiden sisällön ja tekstin ymmärtämisessä?
- Onko jotkin tietyt aiheet erityisen hankalia?
- Mitkä kielitietoisuuden eri ulottuvuudet näkyvät omassa opetuksessasi/oppiaineessasi ja miten?
- Onko joillain ulottuvuuksilla suurempi rooli opetuksessasi kuin muilla?
- Muista antaa konkreettisia esimerkkejä

Osio 2: ryhmätyöskentely jatkuu

- 1) Miten ajankohtainen aihe kielitietoisuus oman koulun tai oman opetuksesi näkökulmasta on?
- 2) Mikä opetuksessa tuntuu innostavalta, mikä haastavalta?
- 3) Missä on kehittämisen tarvetta? Mitä ja miten voit kehittää hankalien asioiden opetusta? Konkreettisia esimerkkejä
- 4) Mistä haluaisit keskustella ensi kerralla?

Kirjatkaa ajatuksia ylös jaettuun sähköiseen alustaan.

Erityisopettajien vinkit opetuksen kehittämiseen

Kirjoita oppitunnin kulku otsikkoina näkyville taulun reunaan koko tunnin ajaksi. Tämä auttaa monikielisiä ja keskittymisen haasteisia seuraamaan missä ollaan menossa ja mitä tapahtuu seuraavaksi.

Listaa tunnin tärkeät käsitteet näkyville tunnin edetessä. Tämä auttaa monikielisiä opiskelijoita erottamaan pitkästä oppitunnista olennaisia asioita.

Käytä kuvia ja konkreettisia esimerkkejä
Kuvat tukevat muistamista ja aiheen ymmärtämistä.

Yleisiä ajatuksia ja tammikuun tapaaminen

- Mitä aiheita toivoisitte käsiteltävän tammikuussa?
  - Yleisinä teemoina arviointi ja hyvinvointi

Vieraat kielet työpaja keskiviikko 17.1.

Irina Koronen ja Silja Peltola

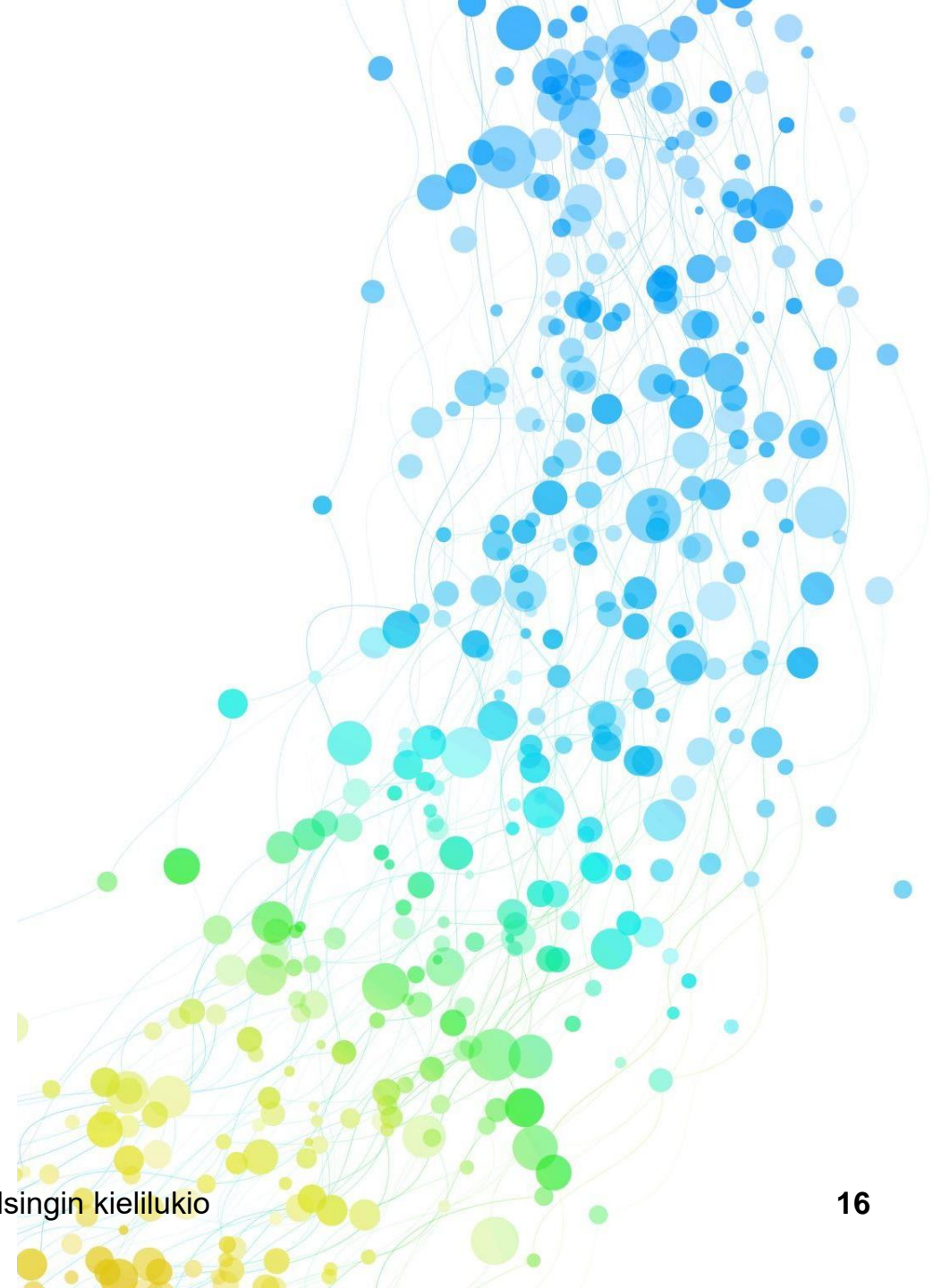
Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke 2023–2025

Iltapäivän tavoitteet 25.10.

- Tutustua tarkemmin tekoälyyn ja uusiin sovelluksiin

Ohjelma

13.00-13.30	Haaga-Helian esittely
13.30-14.15	Chris Petrie – Kwizie.ai
14.15-14.45	Kahvitauko
14.45-15.30	Annukka Kosonen – Tekoälyn käyttö
15.30-16.00	Silja ja Irina + palautekysely

Digit työkalujen hyödyntäminen opetuksessa

Esimerkkejä sovelluksista

- Quizizz
- Quizlet
- Bamboozle
- Wordwall
- Vocaroo
- Chirp.qr (vain ios)
- Crossword labs etc.
- Bingo
- Padlet
- Vocaroo
- Gimkit
- Kahoot
- Padlet
- Canva
- Answergarden
- Blooket
- Seppo
- Quizizz

Keskustelua pienryhmissä sovelluksien käytöstä

Mitkä olet kokenut hyvinä ja käytät itse opetuksessasi?

Voitte myös muutenkin jakaa vapaasti kokemuksia

Oppiaineen työpaja syksy 2024

23.10.2024

Koronen Irina Helsingin kielilukio
Peltola Silja Helsingin kielilukio

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke 2023–2025

Ohjelma

- 13:00 Työpajan avaus
- 13:10 Hannele Cantell “Maailmankansalaisen taidot” -luento ja siihen liittyvä työskentely
- 13:45 Kahvitauko
- 14:15 Ira Vihreälehdon pitämä työpaja aiheesta "Miten kulttuuriperintökasvatus voi tukea vieraiden kielten opetusta?"
- 15:50 Palaute
- 16:00 Tilaisuus päättyy

Miten kulttuuriperintökasvatus voi tukea vieraiden kielten opetusta?

Kulttuuriperintökasvatuksen seuralta voi pyytää työpajaa tästä aiheesta

Ira Vihreälehto, toiminnanjohtaja

ira.vihrealehto@kulttuuriperintokasvatus.fi

Reflektio

Monet kokivat sisällön antoisaksi ja saivat uusia näkökulmia kulttuuriperinnön aiheesta. Asiantuntija Ira Vihreälehto kertoi aiheesta mielenkiintoisesti. Opettajat saivat myös käytännön apua esimerkiksi erilaisia oppimateriaaleja opetukseen käytettäväksi.

Parannettavaa voisi olla se, että kaikki eivät kokeneet aihetta aiheelliseksi omaan opetukseen tai ammattitaitoon. Toki aihe kulttuuriperinnöstä ei ihan kaikkien opettajien edustamia kieliä koskenut. Ehkä jatkossa voisimme vielä pohtia aihetta, jotta jokainen kokisi oppivansa jotakin uutta.

Kaikki kieltenopettajat kokevat edelleen yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi verkostoitumisen ja vertaistuen, joten tapaamisten ja koulutusten järjestäminen erityisen tärkeää.